

ОРГАНІЗАЦІЯ МАЙБУТНІМИ ІНЖЕНЕРАМИ-ПЕДАГОГАМИ ЕРГОДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ СУЧАСНИХ ПТНЗ

Перехід українського суспільства до демократичної моделі соціально-економічного життя позитивно впливає на розвиток системи професійно-технічної освіти. Дедалі більш значущими у теорії і практиці роботи професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ) стають проблеми розвитку учня як активного суб'єкта власної життєтворчості й навчально-виробничої діяльності, оскільки ринкові перетворення в країні вимагають від майбутнього фахівця здатності приймати відповідальні рішення, самостійності, ініціативності, нестандартного мислення, бажання і вміння навчатися впродовж життя.

Естетична дизайн-діяльність людини, в епоху науково-технічного прогресу та високого рівня розвитку техніки і виробництва, набуває особливої актуальності, що зумовлює необхідність розв'язання проблеми широкої естетизації всього виробничого середовища, та не обмежується тільки зовнішнім виглядом, оздобленням окремих предметів, а проникає в зміст, внутрішню будову, конструкцію виробів.

Технічний дизайн — науковий напрям, що вивчає соціально-культурні, технічні та естетичні проблеми формування гармонійного предметного середовища, яке створюється для життя та діяльності людини засобами промислового виробництва. Технічний дизайн вивчає суспільну природу дизайну і закономірності розвитку, принципи і методи художнього конструювання, проблеми майстерності художника-конструктора (дизайнера) троцю, та ергономіка складає природничу основу технічного дизайну.

Навчально-трудова процес у майстернях сучасних ПТНЗ відбувається в умовах, наближених до виробничих умов. Їх оптимізація – одне із завдань наукової організації праці та ергономіки, дані яких дозволяють визначити

вплив різних факторів на функціональний стан учнів, підвищити якість їх навчально-трудової діяльності. У зв'язку з цим питання засвоєння основ професійної та виробничої ергономіки є важливим та потребує спеціального вивчення.

Необхідність удосконалення ергономічної підготовки учнів та студентів професійно-технічних навчальних закладів пов'язана з реалізацією основних напрямів постанови Кабінету Міністрів України “Про першочергові заходи щодо розвитку національної системи дизайну та ергономіки і впровадження їх досягнень у промисловому комплексі, об'єктах житлової, виробничої, освітньої та соціально-культурної сфер” (№ 39 від 20.01.1997 р.).

При цьому, питання розвитку творчих здібностей учнів ПТНЗ засобами проектної та виробничої культури дослідженні в недостатній мірі, практично зовсім не розглядається такий феномен сучасної проектної предметнотворної культури як ергодизайн та його вплив на розвиток творчих здібностей учнів та студентів. Вирішення даної проблеми ми вбачаємо у залученні учнів до творчої ергодизайнерської діяльності у процесі навчання у сучасних ПТНЗ.

“Ергономіка” - це наукові дослідження взаємодії людини і робочого середовища. Предметом ергономіки є конкретна діяльність людини (групи людей), що використовує машини (технічні засоби), а об'єктом дослідження - система “людина (група людей) — і машина (технічний засіб) —середовище”. Задача оптимізації таких систем вимагає комплексного підходу. Ергономіка — це наука плюс техніка. Предмет ергономіки як науки – діяльність людини-трудівника і людини - споживача. Мета ергономіки як техніки – оптимізація умов праці.

Ергономіка — наукова дисципліна, що комплексно вивчає людину (групу людей) у конкретних умовах її (їх) діяльності, пов'язаної з використанням машин (технічних засобів). Людина, машина і середовище розглядаються в ергономіці як складне, функціонуюче ціле, у якому провідна роль належить людині. Ергономіка розглядає технічний і людський аспекти в нерозривному зв'язку.

Будучи пов'язаною з соціологією праці, професійною педагогікою, фізіологією і гігієною праці, функціональною анатомією і технічною естетикою, психологія праці підготувала широку наукову базу для виникнення ергономіки. Цьому в чималому ступені сприяв процес розв'язання двоєдиної задачі, що представляється актуальною для сучасного етапу розвитку психології праці, а саме: 1) аналіз і оцінка відповідних концепцій наук про працю для цілей психології праці і 2) одночасно з цим визначення значення психологічних концепцій для наук про працю.

Ергодизайн, будучи науково-практичною діяльністю, оптимально поєднує в собі естетику та гармонію форми виробу з його безпосередньою надійністю, безпечністю та комфортністю не тільки в процесі використання його людиною, а й в процесі його безпосереднього виготовлення. Ергодизайн з його здатністю інтегрувати наукову, технічну і художню діяльність володіє значним потенціалом для розвитку творчої особистості.

Участь учнів ПТНЗ у творчій ергодизайнерській діяльності в процесі професійної підготовки сприяє їхньому включенню у структуру демократичних та гуманістичних людських стосунків, завдяки чому вони одержують змогу проявити свою творчу особистість, відчутти себе творцями предметного світу людини.

Оптимізація системи педагогічної ергономіки передбачає вирішення цілого комплексу проблем: добір, підготовку й підвищення кваліфікації педагогічних кадрів; професійну орієнтацію, професійний добір і адаптацію учнів; розробку і впровадження раціональних форм і методів розподілу й кооперації праці у професійно-технічному навчальному закладі; удосконалення педагогічної майстерності викладачів, активізація пізнавальної діяльності учнів; вдосконалення організації навчання та учіння, управління ними; вдосконалення ергономічних умов навчального середовища; нормування і контроль праці, а також інших компонентів чи аспектів навчального процесу у їхньому взаємозв'язку.